SAMHÄLLSINFORMATION

Vänstern i... är en del av skriftserien Folkviljan.

Vänstern i vården

TEMA: FEMINISM & JÄMSTÄLLD VÅRD | NR 1 2024

FOTO: HENRIK NORLING

Ja eller nej till arbetstids-förkortning?

Vi har frågat 4 personer som jobbar inom vården här på Gotland om deras tankar kring arbetstidsförkortning. Svaren spretar.

SIDAN 2

Barnmorskan som fick nog

Över hälften av alla barnmorskor i Sverige jobbar deltid, många för att de inte orkar jobba heltid. Hannah Dahlbäck fick nog och tar nu upp kampen för bättre arbetsmiljö. SIDAN 4

Tandvård för alla gotlänningar!

Varför får jag ingen tid hos tandläkaren?
Sju års kö för en ny tandkrona. Inte ska vi accepter det. Hur kan vi ha ett system i Sverige där det finns för många tandläkare i storstäderna och för få på Gotland?

Vad gör S och M-styret på Gotland? Inte tillräckligt.

Varför har "SD-regeringen" en politik som innebär att Gotland och landsbygden tydligt missgynnas?

Varför ska jag behöva resa till fastlandet för att få tandvård?
Nej, ändra politik så att det finns en fungerande tandvård för alla, också på Gotland. Dessutom är det för dyrt. Tandvård ska inte kosta mer än att alla har råd. Om man dessutom måste ta ledigt från jobbet och betala resa till fastlandet blir summan man behöver lägga ut än mer orimlig.

S och M borde protestera kraftigt och kräva åtgärder för att gotlänningarna får en rimlig och jämlik tillgång till tandvård.

vansterpartiet.se/blimedlem

Peter Barnard

"Staten behöver ta större ansvar för den gotländska vården" SIDAN 6

Saga Carlgren

"Samma saker ... måste också fungera i olika typer av kris SIDAN 2

Jennie Jarwe

" Ge personal möjlighet att påverka sina scheman och arbetstider" SIDAN 5

Läs om vården och EU-valet

Den här tidningen handlar om feminism och jämställd vård. I den kan du läsa om kvinnors situation som medarbetare och patienter i vården, men även om EU-valet som närmar sig med stormsteg.

Här finns vi. Följ vårt arbete!

Vänsterpartiet Gotland
Österväg 5
62145 Visby

Hemsida:
vansterpartiet.gotland.se
E-post:
gotland@vansterpartiet.se

Facebook:
Vänsterpartiet Gotland
Bli medlem:
vansterpartiet.se/bli-medlem

FRÅGA **4**

Vad skulle en arbetstidsförkortning betyda för dig?

Veronica Kolmodin
50 år, sjuksköterska hjärtintensiven Visby lasarett

– Jag anser inte att det skulle gynna mig och tycker att skattepengarna ska läggas på drägliga löner istället. Då kan den som vill välja att gå ner i tid. Om det är för hög arbetsbelastning är det arbetsmiljön man behöver jobba med.

Cecilia Rosmar
46 år, distriktssköterska, Söderports vårdcentral Visby

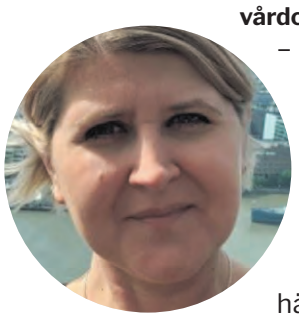

– En bättre balans mellan arbetsliv och privatliv. Den tiden skulle läggas på mer aktiviteter tillsammans med familjen samt att jag även skulle ha mer ork att satsa på den egna hälsan i form av fysisk aktivitet.

Pia Malmros
fastighetstekniker, Ordförande Sektion Gotland Kommunal Öst

– Bättre återhämtning, att orka leva och få ett bättre liv. Jag ser det som ett måste för att människor ska orka och vilja jobba i välfärden och för att det ska gå att rekrytera till välfärden framöver.

Johanna Mörk
48 år, barnsjuksköterska, barnmorska, ambulanssjuksköterska

– Mycket! Ännu mera nu med de nya reglerna om dygnsvila. Det skulle betyda mera vila och att jag skulle vara bättre och orka mera hemma.

LEDARE

Tidö-gänget ropar krig – vi ropar sjukvård, sjukvård, sjukvård!

Samhället behöver mer feminism, inte mindre. Sjukvården är inget undantag.

Sjukvården på Gotland är en grundförutsättning för oss som bor här. Att bedriva en god och likvärdig sjukvård på en ö kräver mycket. De senaste åren har stora summor lagts på att bygga upp försvaret på Gotland medan sjukvården lämnas med stora underskott och risk för nedskärningar.

● **Militären återetableras** i hög takt på Gotland efter att ha varit helt borta i några år. Rysslands fruktansvärda anfallskrig i Ukraina har satt säkerhet, försvar och beredskap högst upp på dagordningen i den nationella politiken, ofta med Gotland i fokus. Så hur ser vi i Vänsterpartiet på dessa frågor och hur hänger det ihop med sjukvårdsfrågan?

Jo, om många andra partier nu fokuserar på vapenmakt och militärt försvar så ligger vårt fokus istället mer på att bygga ett starkt samhälle som klarar både vardag, kris och krig. Ibland kallas det totalförsvar. Fler vapen i världen leder inte till en fredligare värld, även om vapen ibland behövs för att försvara sig mot angrepp. Däremot är det i tider av kris och krig extra viktigt att exempelvis sjukvården fungerar, att välfärdens olika delar har kapacitet att upprätthålla sin verksamhet och ibland att snabbt ställa om.

Det är också extra viktigt att infrastrukturen fungerar, att vatten och mat finns. Samma saker som måste fungera i vårt samhälle normalt sett, måste också fungera i olika typer av kriser. Detta är extra sårbart på en ö. Vi behöver lösa mycket själva. I en kris kan vi dessutom vara avskurna från fastlandet. Det får alldeles för lite plats i debatten om kris och krig.

Det är djupt problematiskt att regeringspolitiken just nu går ut på att rusta upp försvaret och ropa högt om risk för krig samtidigt som sjukvården är kraftigt underfinansierad och underbemannad. Om vår sjukvård inte är rustad att klara mindre förändringar, som inte ens klassas som kriser, hur ska vi klara kris och krig? Pandemin blottade hur sårbart det kan vara.

Sedan dess verkar inga läxor ha lärts men däremot har ekonomisk oro och en dålig regeringspolitik drivit fram försämringar och stora underskott. Om regeringen vill förbättra beredskapen måste de se till att det finns pengar till en bra sjukvård i hela landet – även på landets största ö.

Saga Carlgren
gruppledare

Vänstern i vården ges ut av Vänsterpartiet Gotland i samarbete med Zetkin Foundation. **Redaktion:** Cal Orre, Anna-Maria Lindgren, Elisabeth Björk, Emil Broberg, Annie Andrén, Joacim Petersson och Johan Leijon. **Ansvarig utgivare:** Daniel Sestrajcic. **Upplaga:** 7 500 ex **Tryck:** Markbladet, 2024.

94 procent

av de våldsutsatta som mellan 2021 och 2023 fått hjälp hos Socialtjänsten är kvinnor, visar en rapport från SKR (Sveriges Kommuner och Regioner). En av fem av dem har utsatts för mycket grovt våld. För nio av tio av dessa har våldet utförts av en partner. En av tio är utsatt för hedersrelaterat våld. 85 procent av de som sökte stöd fick någon form av insats.

VÅLD MOT KVINNOR

Särskild mottagning ska få fler att söka vård

Var tredje kvinna i världen utsätts för sexuellt eller fysiskt våld under sin livstid.

Våldet mot kvinnor och flickor sträcker sig över klass- och åldersgränser och är ett utbrett samhällsproblem som kräver kraftfulla åtgärder.

Ett nytt initiativ från Vänsterpartiet gör det lättare att söka vård för våld i nära relation.

Sänkta trösklar till vården gör att fler kan få vård och stöd i tid. ”Det finns mycket kvar att göra”, säger Carin Jonsson, utvecklingsledare.

Den som är utsatt för våld är ofta rädd att berätta om sin utsatthet. En naturlig kontaktväg för många är vården, ibland i direkt anslutning till våldet men väldigt ofta kopplat till något helt annat. Det borde vara en självklar väg till hjälp, men så är det inte alltid. Många är rädda eller otrygga inför att berätta i vården, och osäkra på om rätt kompetens finns för att kunna hjälpa. Vänsterpartiet vill ändra på detta.

Möter upp ett stort behov

I Värmland finns det sedan september 2022 en behandlings- och samtalsmottagning som möter personer som utsatts för våld i nära relation. Startskottet var ett förslag från Vänsterpartiet. De första åtta månaderna hade mottagningen tagit emot 190 patienter, majoriteten kvinnor, och trycket på verksamheten har varit oerhört stort.

– Vi vet att våld i nära relationer är ett stort problem och det finns ett stort behov av att kunna söka stöd, och få rätt typ av stöd, säger Elisabeth Björk (V) regionråd i Värmland.

Mottagningen har fått stor uppmärksamhet och Carin Jonsson, utvecklingsledare inom området Våld i nära relation i Region Värmland, säger att intresset stadigt växer för frågorna och att det finns ett enormt behov.

– Det finns mycket kvar att göra. Mottagningen kompletterar övrig verksamhet och kommer aldrig kunna fylla upp hela behovet av stöd, så det är viktigt att vi även i andra verksamheter vet hur man ska upptäcka och stödja, säger Carin.

Ska erbjuda god vård

– I Västra Götaland har Vänsterpartiet fått igenom en satsning på en specialistmottagning som är till för personer utsatta för sexuellt våld. Det hör till de allvarligaste kränkningarna en människa kan utsättas för, därför är det viktigt att vården kan erbjuda en god vård till de som drabbas, säger Carina Örgård (V), regionråd i Västra Götaland.

Tjejjouren Maana är verksam inom Västra Götalandsregionen, och 2023 hanterade de över 300 stödsamtal från unga tjejer som sökt stöd kring frågor om våld.

– Vi vet att våld är vardag för många unga, där just unga kvinnor är den mest utsatta gruppen, säger Gabriella Thompson Graflund, verksamhetschef på tjejjouren Maana. Vi tycker att det är fantastiskt att Västra Götaland nu öppnar en mottagning riktad till personer som utsatts för sexuellt våld, säger hon.

> **Vi vet att våld är vardag för många unga, där just unga kvinnor är den mest utsatta gruppen**
> **Elisabeth Björk (V)**
> regionråd i Värmland

Utan avgift för sökande

De båda mottagningarna syftar till att sänka trösklar för att söka hjälp, men också att öka kunskapen för att fler ska våga och kunna ta emot på ett bra sätt. En annan del av det är att i Värmland och Västra Götaland har man tagit bort avgifterna för besöken helt, liksom i andra regioner.

– Det är också en säkerhetsåtgärd för att inte skapa oro för att det ska komma en faktura hem, där den utsatta bor tillsammans med sin förövare, säger Elisabeth Björk (V).

Annie Andrén
Elisabeth Björk

Vårdens ojämställdhet i siffror

Vården ska vara jämställd. Det har fastställts i Sveriges jämställdhetspolitiska mål, men hälso- och sjukvården når inte alltid upp till målet.

3 **gånger vanligare** att män får behandling med pacemaker eller defibrillator.

Ojämställdheten märks även bland de som jobbar inom regionerna där kvinnors genomsnittliga lön är **17,2 procent** lägre än mäns.

53 **procent av kvinnor** över 80 år behandlas med blodfettssänkande läkemedel efter en stroke mot 64,2 procent av männen.

Kvinnor drabbas oftare av kvalitetsbrister i vården. Av alla avslutade ärenden till IVO 2018 gällde **56 procent** av fallen kvinnor och **43 procent** män.

Källa: SKR:s rapport ”(O)jämställdhet i hälsa och vård – en genusmedicinsk kunskapsöversikt” och Medlingsinstitutets rapport ”Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2022”

Det är helt orimligt att vi har en arbetsmiljö som gör att vi inte kan jobba heltid
Hannah Dahlbäck

KRISEN I FÖRLOSSNINGSVÅRDEN

Barnmorskor betalar med

Över hälften av alla barnmorskor i Sverige jobbar deltid, många för att de inte orkar jobba heltid. I Stockholm införs arbetstidsförkortning i förlossningsvården senare i år, tack vare Vänsterpartiet, med syftet att skapa en mer hållbar arbetsmiljö för personalen.

Det var i november 2021 som förlossningskrisen kulminerade i massuppsägningar i protest, en namnlista med 82 000 underskrifter och en stor demonstration utanför regionhuset i Stockholm.

Mycket har hänt sedan dess. Det dåvarande Moderatledda styret i regionen sköt efter de högljudda protesterna så småningom till mer resurser till förlossningsvården, en ny förlossningsavdelning har öppnat på S:t Görans sjukhus och födelsetalen i Stockholm har sjunkit.

Men arbetsmiljön för barnmorskor och undersköterskor på förlossningsavdelningarna är fortfarande långt ifrån bra. Enligt Vårdförbundet jobbar drygt 50 procent av deras anslutna barnmorskor fortfarande deltid.

– Man orkar inte med, helt enkelt. För att klara arbetet går många kollegor ner i tid. Vi betalar med vår hälsa och med vår pension. Det är helt orimligt att vi har en arbetsmiljö som gör att vi inte kan jobba heltid, säger Hannah Dahlbäck, barnmorska och politiker för Vänsterpartiet i Region Stockholm.

Inför valet engagerade barnmorskan Hannah Dahlbäck sig politiskt och sitter i dag i Stockholms regionfullmäktige för Vänsterpartiet.

Bytte jobb

Hannah blev en av frontfigurerna för barnmorskeuppropet när hon för två år sedan sa upp sig från sitt jobb på Förlossningen på Danderyds sjukhus i Nyhetsmorgon på TV4. I dag kombinerar hon politiken med jobb på den nya förlossningsavdelningen på S:t Görans sjukhus.

– Det är bättre nu med lite mer luft i systemet, framför allt i Stockholm. Att jobba som barnmorska är världens roligaste jobb, men det är fortfarande stundtals väldigt stressigt. När vi inte hinner göra det vi vill och borde blir den etiska stressen också väldigt påtaglig, säger Hannah.

Bra bemötande

Förra året fick Maja Norblad sitt första barn. Hennes graviditet präglades av oro över att inte få plats på det BB hon hade valt och hon hade ett starkt behov av att själv läsa på och förbereda sig för att undvika problem vid förlossningen. Men när det väl var dags att föda gick allt bra, mycket tack vare personalens bemötande.

– Barnmorskorna var så duktiga och fina mot mig. Jag kommer aldrig glömma känslan jag hade när jag togs emot, att jag var på rätt plats. Jag är helt övertygad om att den känslan kom för att jag fick ett

Hannah Dahlbäck är barnmorska och var en av de som sa upp sig i protest mot det pressade läget i förlossningsvården 2021.

Från dygnspass till dyngpass?

Region Gotland ska vara en attraktiv arbetsgivare. Därför behöver människor ges inflytande över sin arbetssituation. Nya ”hälsosamma scheman” och EUs krav på dygnsvila är fel väg att gå.

● **Tänk om politiker** och tjänstemän i ledande positioner frågade sig vad de behöver göra för att få sjuksköterskor och undersköterskor att jobba kvar i regionen. Eller, ännu hellre, frågade sköterskorna direkt!

Jag jobbade länge dygnspass med “sovande jour”. Många inom ambulans, räddningstjänst och personlig assistans tycker, liksom jag, att det funkar bra. Dygnspassen försvann när Region Gotland införde så kallade ”hälsosamma scheman”. Att införa 10 veckors schema där anställda skall arbeta 47 pass oavsett tjänstgöringsgrad (om den ligger på 80-100%) har minskat flexibiliteten. Därtill kommer EUs direktiv om 11 timmars dygnsvila vilket gör flexibilitet ännu mindre. Många känner oro inför hur förhandlingarna mellan facken och arbetsgivarna ska gå. Jag hoppas de slipper gå från dygnspass till dyngpass.

Vänsterpartiets krav på 30 timmars arbetsvecka är bra MEN att bara korta arbetspassen med bibehållet antal pass/arbetsdagar går emot vad många anställda efterfrågar. Resultaten i regionens medarbetarenkät 2023 visar att en majoritet av personalen på några av regionens arbetsplatser upplever att de inte får tillräcklig återhämtning mellan passen. Både medarbetarundersökningar och min egen erfarenheter säger alltså att det är längre återhämtning mellan passen som behövs. Alltså färre pass.

Jag möter många som har sagt upp sig från jobbet i regionen och har själv lämnat min tjänst som undersköterska efter 28 år. Flertalet av de som slutar gör det för att de inte längre orkar arbeta med rådande förutsättningar. Några biter ihop, med risk för ohälsa, andra slutar sin anställning och övergår till timvikariat för att kunna påverka sin arbetstid och situation.

För att en verksamhet ska fungera bra behövs medarbetare som trivs. Inflytande över sin arbetssituation ökar chansen att personalen trivs. Det finns goda exempel, både på Gotland och andra platser, där man jobbar framgångsrikt med personalinflytande i bemannings- och schemafrågor. Delaktighet och inflytande skulle minska kostnaderna för sjukdom och personalomsättning. Så ge personal möjlighet att påverka sina scheman och arbetstider. Sluta jobba mot personalen och se istället till att ha dem med i beslut som gäller deras arbetssituation. Ge fler möjligheten att få ihop sitt livspussel och stanna kvar som anställd i regionen.

Jennie Jarve

sin hälsa och pension

så bra bemötande och för att det var så lugnt och tryggt, berättar Maja.

Inför förlossningen försökte Maja att inte ta del av berättelser om andra förlossningar som gått snett, men det är svårt att inte påverkas av sådant man hör från vänner och på nyheterna, säger hon.

– Jag vet ju om att barnmorskor har slutat för att de känner att de inte kan ge den trygghet de vill till de kvinnor som föder. Det handlar inte om enstaka fall utan det verkar vara ett strukturellt problem.

Maja och hennes sambo anlitade en doula under graviditeten, vilket var ett viktigt stöd. Men en doula kostar pengar, en kostnad som inte alla gravida har råd med.

Förra året fick Maja Norblad sitt första barn. ”Jag fick ett så fint och lugnt bemötande på BB”.

– Min känsla är att man gör allt man kan för att hålla nere kostnaderna i vården. Jag tycker att man borde satsa mer på projekt som Min barnmorska i Huddinge där en och samma barnmorska följer med under hela graviditeten och förlossningen.

Framgång i regionen

Sedan valet 2022 styr Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet över sjukvården i Stockholm i samarbete med Vänsterpartiet. Som en del i det samarbetet har Vänsterpartiet förhandlat fram en arbetstidsförkortning för förlossningspersonal.

Hannah Dahlbäck tror att kortare arbetstid kan göra stor skillnad för många av hennes kollegor som i dag kämpar för att hålla sig över vattenytan.

– Det här är jättepositivt och något som faktiskt kommer bidra till bättre arbetsmiljö för både barnmorskor och undersköterskor i förlossningsvården. Vi kommer bli fler på golvet, fler kommer jobba längre och vi kommer få färre sjukskrivningar, säger Hannah Dahlbäck. Arbetstidsförkortningen i Stockholm är beslutad och kommer genomföras under 2024. Just nu pågår arbetet med att mejsla fram detaljerna där diskussionerna med fackförbund och personal är väldigt viktig för att det ska bli så bra som möjligt. Utöver arbetstider finns det en rad andra saker som behöver bli bättre i förlossningsvården, menar Hannah Dahlbäck. Vänsterpartiet driver bland annat bättre arbetsmiljö, högre löner och inte minst frågan om att målet om en barnmorska per födande ska bli verklighet i praktiken.

– Vi har sett att kontinuerligt stöd och närvaro är ett väldigt bra koncept som ger bättre medicinska utfall hos de födande och mindre stress hos de som arbetar på förlossningen.

Text & foto: Henrik Norling

Färre födslar sen 2021

De senaste åren har antalet födda barn i Sverige sjunkit. Enligt Socialstyrelsen föddes 105 000 barn 2022, en minskning med 8 procent från 2021.

Prognosen för födslar i Stockholm 2024 pekar mot en svag uppgång i antalet förlossningar under 2024 och kommande år.

Inför ”smittriskersättning”

Slopa karensdagen för den som utsätts för smittorisk på jobbet! Det är orimligt att vårdpersonal bestraffas för att de inte har möjlighet att jobba på distans, som många andra har nu efter covid. Det här behöver ses över och någon typ av ”smittriskersättnig” införas för den som utsätts för smitta i sitt arbete och inte kan jobba på distans vid lindriga symptom. Detta bör bli en valfråga i nästa val.

KRÖNIKA

Ett hållbart arbetsliv

Jag är inte bra på att hålla tonen, men att sjunga inuti huvudet är ingen konst. I mitt inre hörde jag en kväll tydligt melodin till den gamla Äppelvisan, ”om du har ett äpple…”. Men texten löd istället: Vill du jobba mindre, vill du göra det med mig, med en arbetstidsförkortning…?”

Tidigare samma dag hade jag pratat med en kompis om föräldrars ansvar för barn och hemarbete. Jag som oftast älskar att prata politik blev glatt överraskad över samtalsämnet – och vännens slutsats, ”att det där med att jobba lite mindre inte vore så dumt”.

”Sex timmars arbetsdag med bibehållen lön”, är en paroll som jag tror och hoppas att många förknippar med Vänsterpartiet. Med kortare arbetstid för alla, skulle fler orka att arbeta fram till pensionsdagen. Förutsättningarna för ett mer jämställt föräldraskap och jämnare fördelning av det obetalda hemarbetet skulle öka. Barn skulle få bättre tillgång till sina föräldrar.

Vänsterpartiet vill se ett nationellt projekt där staten stöttar alla kommuner och regioner genom att under en längre period finansiera sex timmars arbetsdag på en lokal arbetsplats som till exempel en förskola, på lasarettet eller inom hemtjänsten.

Fick du och jag kortare arbetstid tror jag att vi skulle få mer energi kvar efter arbetsdagens slut. Energin att göra ett bra jobb och vara en bra kollega skulle säkert också öka. Alltså, ett mer hållbart liv både hemma och på jobbet.

FOTO: SAGA CARLGREN

Victoria Öjefors Quinn
samordnare och skrivtolk

5 vänsterkrav
1. Satsa på ordinarie personal
2. Inför arbetstidsförkortning på sikt
3. Öka personalinflytandet
4. Höj lönerna
5. Öka det statliga ansvaret för vården på Gotland

Det är hög tid att börja jobba mot färdigställandet av ett nytt lasarett, säger Peter Bernard (V). Det nuvarande sjukhuset i Visby håller max 15 år till.

Utmaningar för den gotländska vården

Gotländsk vård står inför stora utmaningar. Hyrpersonal är en av dem. Det handlar både om kostnader och om förutsättningar för ordinarie personal och för verksamheten.

Vårt ö-läge ger även utmaningar när det gäller kompetensförsörjning och behov av beredskap och bredd. Våra förutsättningar skiljer sig från de på fastlandet.

Hyrpersonal

Att hyrpersonal är kostsamt är ett problem men det är långt ifrån det enda. Inhyrd personal lägger tungt ansvar på den ordinarie arbetsstyrkan som tvingas introducera hyrpersonalen i olika uppgifter och rutiner.

Även utvecklingsarbetet blir lidande. Utveckling förutsätter att man utvärderar, drar lärdom och tar en ny riktning för att nå längre. Om andelen inhyrd personal blir för hög avstannar utvecklingsarbetet. Då blir jobbet mindre engagerande och givande vilket ökar risken att man tappar personal. En ond cirkel som i slutändan drabbar verksamheten och patienterna.

Kompetens och kapacitet

På Gotland bor ca 61 000 personer men eftersom vi inte kan samarbeta med andra sjukhus på grund av ö-läget måste vi ha ett eget akutsjukhus med större kapacitet och hela jourkedjor inom de flesta områden. Detta för att garantera gotlänningarna en säker vård dygnet runt.

Till exempel så sker det ca 550 förlossningar per år på Gotland men eftersom barnen inte kommer mellan kl. 7.00 och 17.00 måste det finnas personal hela dygnet vilket innebär att vår förlossningsavdelning skulle klara betydligt fler förlossningar på ett år.

Sommaren

Sommaren blir ytterligare en belastning då ca 900 000 personer besöker vår ö. Sjukvården måste svara upp även mot deras behov av akut vård. Det innebär att operationer och behandlingar av gotlänningar som inte är akuta riskerar att skjutas fram till efter turistsäsongen.

Rekrytering

Vi är beroende av att kunna locka personal från fastlandet till vården här på ön och framförallt göra mycket för att ordinarie personal stannar. Det är så viktigt att det övriga livspusslet fungerar tillsammans med arbetet. Vi behöver vara en attraktiv plats att arbeta på.
Lön och möjlighet att påverka sin arbetssituation, inte minst när det gäller de nya reglerna om dygnsvila. Det måste även gå att hitta bra boenden och finnas skolplatser och fungerande barnomsorg, även på obekväma arbetstider. Extra viktigt för den som inte har familj på ön.

Man behöver också kunna ta sig till och från ön till rimlig kostnad. Vem vill flytta hit om man inte har råd att besöka eller få besök från sin familj?

Att Gotland har en väl fungerande vård ligger i allas intresse. Därför behöver alla hjälpas åt att skapa förutsättningar för att det ska fungera.

Framtiden

En utmaning vi står inför är behovet av ett nytt sjukhus. Det vi har är gammalt och många av systemen som finns där börjar ta slut. Det går inte att få tag i reservdelar och support. Tillfälliga paviljonger löser problemen men inom 15 år behöver ett nytt lasarett stå redo. Till det finns det inga pengar som det ser ut idag. Att färdigställa ett nytt sjukhus tar tid och är ett arbete som snart måste påbörjas. Här måste staten ta ett stort ansvar. Region Gotland har inga möjligheter att finansiera ombyggnad eller nybyggnad av lasarett.

Peter Barnard (V)
ledamot i hälso- och sjukvårdsnämnden

Var ska de bo?

Vi kan inte rekrytera till välfärden om det inte finns boenden för de som anställs. Det är ett av skälen till att det måste byggas mer på Gotland. Utan rimliga bostäder riskerar vi kvalitén på välfärden.

Var ska anställda inom vård, omsorg och skola leva? Regeringen sviker landsbygden när de inte ger ett rejält statligt stöd för byggande av hyresrätter på bland annat Gotland.

EKONOMISK JÄMSTÄLLDHET

Akut läge att satsa på kvinnorna i välfärden

En ny rapport har landat: Hur jämställda är arbetsvillkoren i kommuner och regioner? Vi har pratat med initiativtagaren Martina Skrak, jämställdhetsstrateg på Länsstyrelsen Skåne, om fynden och vägen framåt.

● Hur kom det sig att ni ville titta på arbetsvillkoren?
– Vi tittade på en satsning inom det nationella delmålet för ekonomisk jämställdhet, men det finns få som arbetar med direkta lönesatsningar. Det finns annat som också påverkar lönen – hälsan till exempel, och arbetsvillkoren.

Vad hittade ni?
– Det finns jättemycket intressant i rapporten! Vi kan dra tre generella slutsatser:

Deltidsarbete: 51 procent arbetar heltid i de mest kvinnodominerade kategorierna och 87 procent i de mest mansdominerade, och då har ändå kommunerna arbetat med rätt till heltid. Tittar man på anledningar till varför man jobbar deltid var det vanligaste svaret ”För att jag inte fått en heltidstjänst”. Nu ligger det som brukar kallas för personliga skäl väldigt tätt efter - att du inte orkar med jobbet. Det säger något om att ja, vi har drivit på för heltid, men har vi gjort något för att ge rätt förutsättningar för det?

Martina Skrak, jämställdhetsstrateg på Länsstyrelsen Skåne.

Sjukskrivningar: De är högre på de kvinnodominerade arbetsplatserna. Här visar statistiken att även män som jobbar inom en kvinnodominerad sektor blir lika sjuka, det handlar alltså inte om kön utan om skillnader i villkor.

Antal medarbetare per chef: Det vanligaste inom mansdominerade är att ha max 20 medarbetare per chef medan det inom de kvinnodominerade är över 40 procent som har över 30 per chef. De kvinnodominerade yrkesgrupperna finns oftast inom vård och omsorg och de manliga inom teknik. Forskning visar att det är svårare att bortprioritera när du har hand om människor, och när du har svårt att få stöd av din chef i att prioritera skapas högre stress och större ohälsa. Socialstyrelsen har räknat på hur många arbetstimmar det krävs att ha ansvar för medarbetare. Tittar man på chefernas situation ser man att arbetstimmarna inte finns för den arbetsbelastning som är vanligast inom de kvinnodominerade yrkena.

> **Arbetsgivare behöver fundera på vilka strukturer på arbetsplatsen som orsakar sjukskrivningar**

Vad är vägen framåt?
– Jag tror att man som arbetsgivare behöver fundera på vilka strukturer på arbetsplatsen som orsakar sjukskrivningar. Det rör arbetsmiljön, men också beslut om att organisera arbetet på ett annat sätt. De behöver tas på högre nivå än på den enskilda arbetsplatsen. Det kan krävas politiska beslut och en faktiskt vilja att satsa på kvinnors arbetsmiljö. Det är akut - rekryteringsbehovet är enormt och kommer inte att gå att klara om man inte förändrar något.

Emma Eliasson Åström

Hallå där
Jonas Sjöstedt,
Vänsterpartiets toppkandidat till EU-valet

Din företrädare, Malin Björk, har varit en stark röst i Hbtqi- och jämställdhetsfrågor. Hur kommer du att jobba med de frågorna?
– Vänsterpartiet har satt stora avtryck i EU i frågor om feminism och hbtqi-frågor. Det arbetet kommer jag att fortsätta. Men vi möter större motstånd i takt med att extremhögern växer, det gör arbetet ännu viktigare.

Hur mår jämställdheten i EU?
– Trots att vi har haft framgångar i frågor som att motarbeta mäns våld mot kvinnor och synen på sexköp så återstår massor att göra. De stora inkomstklyftorna mellan män och kvinnor består, lika så har män oftare den ekonomiska och politiska makten. Sexuellt våld och människohandel är enorma problem som måste bekämpas.

Viktigaste jämställdhetsfrågan i EU?
– I dagsläget är det att förhindra att extremhögern och högern får majoritet i EU-parlamentet. De ifrågasätter ofta redan vunna framgångar som rätten till abort, behovet av barnomsorg eller en modern syn på familjer. ■

Vill du veta mer om varför vänstern och facket vill ha en arbetstidsförkortning?

LÄS MER OCH SE FILMEN MED VÅRDFÖRBUNDETS ORDFÖRANDE

www.vänsternivården.se

FEMINISTISKT VÅRDMANIFEST

ISTÄLLET FÖR DEN HÖGERNATIONALISTISKA REGERINGENS KVINNOFIENTLIGA POLITIK, BEHÖVER SVERIGE EN REGERING SOM ÄR TILL FÖR alla. VI BEHÖVER RÄDDA sjukvården OCH välfärden. SVERIGE BEHÖVER feminism.

VI BEHÖVER EN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SOM ÄR jämställd OCH jämlik. DÄR DU SOM JOBBAR HAR EN rimlig lön OCH INTE SLITER UT DIG. DÄR DU SOM PATIENT FÅR DEN vård DU HAR rätt till, OAVSETT kön ELLER könsidentitet.

MED VÄNSTERPARTIET FÅR DU RIKTIG, feministisk VÅRDPOLITIK:

- MER vila OCH tid FÖR DET DU vill GÖRA
- FLER kollegor FÖR DIG SOM JOBBAR I VÅRDEN
- Trygg OCH säker FÖRLOSSNINGSVÅRD FÖR DIG SOM SKA föda barn
- Mediciner OCH behandlingar SOM ÄR ANPASSADE FÖR DIG SOM kvinna

Kamp lönar sig. OCH MER NU ÄN NÅGONSIN ÄR KAMP AVGÖRANDE FÖR ATT INTE SVERIGES VÄLFÄRD SKA FÖRSVINNA TILL FÖRDEL FÖR EN MARKNADSVÅRD DÄR DEN MED MEST PENGAR FÅR VÅRD FÖRST.

DET FINNS MYCKET KVAR ATT GÖRA, NU KAVLAR VI UPP ÄRMARNA OCH TAR fajten! SVERIGE KAN BÄTTRE. DU FÖRTJÄNAR bättre!

V